

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Znanost za javnost – Otvoreni dani Instituta “Ruđer Bošković”

M. Mayer

Knjižnica Instituta “Ruđer Bošković”
Bijenička 54, 10 000 Zagreb
marina.mayer@irb.hr

Ove je godine Institut “Ruđer Bošković” po četvrti put otvorio svoja vrata javnosti: od 6. do 8. svibnja održani su Otvoreni dani IRB-a (<http://www.irb.hr/hr/events/od2010/>). Ovaj put oni su bili i dio cjelogodišnjeg obilježavanja 60. obljetnice osnutka Instituta. Cilj je ovog događanja promocija prirodnih znanosti i znanja kao važnog pokretača razvoja društva te popularizacija znanosti i znanstvenog rada na IRB-u. Otvoreni dani do sada su održavani 2004., 2005. i 2008. godine, a planirano je da se nastavi s održavanjem svake dvije godine.

Već uigrani organizacijski odbor (u cjelokupnoj organizaciji sudjelovalo je oko 250 djelatnika IRB-a) i ove se godine svojski potrudio da svim posjetiteljima omogući ugodan i zanimljiv boravak na Institutu. Program je bio namijenjen u prvom redu učenicima, studentima i građanstvu. Pozivi i promotivni materijali, poslani školama mjesecima ranije, rezultirali su vrlo brzo dupkom punim rasporedom grupnih obilazaka, a dobra medijska popraćenost prijavila je i zainteresirane građane.

Slika 1 – Jedan od mnogih autobusa punih školaraca na Otvorenim danima IRB-a 2010. (Foto: J. Uhlr)

Pri dolasku na Institut, posjetitelji su dijeljeni u grupe koje su vodili u organizirani 1,5-satni obilazak. Prva stanica bile su predavaonice s kratkom prezentacijom o Ruđeru Boškoviću i popularno-znanstvenim predavanjem. Zatim je slijedio obilazak četiri odabrana punkta na raznim lokacijama na Institutu. Svoj su rad na atraktivan i razumljiv način u 15-minutnim prezentacijama laboratoriji i odjeli predstavili na ukupno 16 punktova:

1. Kako razlučiti glasove u žamoru? – kako iz mješavine zvukova (žamora) izdvojiti pojedinačne glasove, s primjenom u slušnim aparatima i sustavu telekonferencije,
2. David i Golijat – o karakteristikama jezgre atoma u molekulama i metodi nuklearne magnetske rezonancije (NMR) koja se primje-

njuje u istraživanjima u kemiji, fizici i medicini kao i u analizi hrane, pića te novih lijekova,

3. ^{14}C datiranje/Putovanje u prošlost – o tehnici datiranja izotopom ^{14}C ,
4. Vizualizacija mikrosvijeta – kako prikazati strukture i procese koji su za nas nevidljivi (atomi, molekule, proteini...),
5. Nanolaminati – novi život stare ideje – slaganje laminata novih svojstava, atom po atom,
6. Svijet atomskih jezgara – kako i zašto ih proučavamo,
7. Metali – vječni putnici – o podrijetlu i svojstvima metalnih iona,
8. Kemija i ekologija mogu zajedno!? – energetski učinkovita i ekološki prihvatljiva priprava novih spojeva,
9. Spektroskopija – razgovor s molekulama – o praktičnoj primjeni spektroskopije,
10. Imate li vi i vaš kućni ljubimac kamence istog sastava?
11. Telomere – tajna starenja i besmrtnosti – o ulozi telomera u procesu starenja,
12. Kako se otkriva genska bolest?
13. Akceleratori – od otkrića atomske jezgre do nanotehnologija,
14. Pozor! Kozmičke zrake vas bombardiraju! – kako se detektira prolaz kozmičkih zraka,
15. Što sve skrivaju genomi?
16. Za šaku knjiga – o knjižnici u virtualnom svijetu informacija.

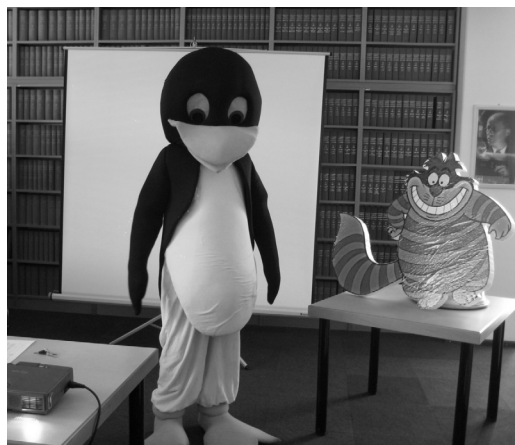
Tvrtka Ruđer Inovacije i Državni zavod za intelektualno vlasništvo postavili su zanimljivu izložbu o povijesti inovacija u Hrvatskoj, u okviru koje su ponuđeni i promotivni materijali o zaštiti intelektualnog vlasništva.

Institut je tijekom ova tri dana posjetilo oko 4300 učenika osnovnih i srednjih škola s profesorima te još nekoliko stotina studenata i građana. Najmlađi, ali i najzainteresiraniji i najsimpatičniji posjetitelji došli su iz Dječjeg vrtića “Malešnica”. Od stranih škola došli su učenici iz Američke škole u Zagrebu i Ecole Française de Zagreb, te gimnazijalci iz Kreševa i osnovnoškolci iz Žepča iz susjedne nam Bosne i Hercegovine. Zbog velikog odaziva posjetitelja neke će škole s posjetom ipak morati pričekati sljedeće Otvorene dane. Komentari gostiju, osobni i upisani u Knjizi dojmova, bili su vrlo pozitivni i pohvalni, što djelatnicima IRB-a može biti samo dodatni poticaj da nastave s ovom lijepom i edukativnom tradicijom.

Knjižnica Instituta “Ruđer Bošković” od početka sudjeluje u organizaciji i provedbi Otvorenih dana, radom u Organizacijskom odboru i osmišljavanjem i vođenjem punkta Knjižnice. U našim prezentacijama posjetitelje informiramo i educiramo o električnim izvorima informacija i novim trendovima u radu knjižnica:

Slika 2 – Uređenje Knjižnice tijekom Otvorenih dana 2004.
(Foto: S. Konjević)

Slika 4 – Punkt Knjižnice na Otvorenim danima 2008.
(Foto: M. Mayer)

Slika 3 – Punkt Knjižnice na Otvorenim danima 2005.
(Foto: S. Konjević)

Slika 5 – Indijanac i gosti iz vrtića na punktu Knjižnice 2010.
(Foto: S. Konjević)

2004. Od tiskane knjige do digitalne knjižnice – Nekoć opipljiva knjiga sada je digitalno znanje u virtualnom svijetu. Internet je povezoao knjižnice u veliku svjetsku knjižnicu bez zidova.

2005. Knjižnica bez zidova – Usluge knjižnice postaju integrirane u virtualni okoliš koji podupire učenje, a informacijski se prostor dizajnira tako da pomaže znanstvenicima u stalnim i brzim promjenama.

2008. Alisa u Zemlji informacija – Knjižnica nove generacije seli se u virtualni svijet znanja i informacija gdje pronalazi pouzdane i točne odgovore na sve kompleksnija i zahtjevnija pitanja korisnika.

2010. Za šaku knjiga – U virtualnom svijetu znanja, informacija i knjižnica bez zidova, tiskana knjiga postaje sve rjeđi, ali još uvijek rado viđen gost u El Doradu informacija.

Uz naslov punkta, za letak Otvorenih dana sastavljamo ovakvo kratko objašnjenje sadržaja punkta, a dulji tekst osmišljava se za brošuru Otvorenih dana.

“Logistika” potrebna za punkt uključuje:

- izradu posebnih mrežnih stranica koje se upotrebljavaju pri prezentacijama (<http://knjiznica.irb.hr/hrv/otvorenidani/index.html>). Stranice su podijeljene u nekoliko tema koje se prezentiraju, a djelatnik koji prezentira odabire sadržaje o kojima želi govoriti. Ove smo godine govorili o elektroničkim knjigama, časopisima i bazama podataka, citiranosti, društvenim mrežama, e-učenju i digitalnim zbirkama.

- izradu letka koji se dijeli posjetiteljima, na kojem su navedeni najzanimljiviji sadržaji iz prezentacija,

- tehničku opremu (prijenosno računalo spojeno na mrežu, LCD projektor, zvučnici),

- uređenje jedne od čitaonica Knjižnice za prijem posjetitelja (postavljanje stolova, stolaca, dekoracija...),

- izrada “scenografije” koja svake godine prati naziv punkta, a sastoji se od prikladnih slika i likova, isplotanih u većim dimenzijama i nalijepljenim na stiroporne ploče. Uz to, na punktu su se pojavljivali i specijalni gosti, poput Linux-pingvina 2008. i indijanca u autentičnom Winnetouovom kostimu ove godine, koji najviše razvesele najmlađe goste.

Ove godine na punktu je prezentiralo šest djelatnika knjižnice, a ostali su se uključili u razne druge pripreme.

Sudjelovanje u ovako velikom događanju matične ustanove svakako od djelatnika Knjižnice zahtijeva dodatan angažman na raznim poslovima, prekovremeni rad i žrtvovanje slobodnog vremena. No sav trud se svake godine višestruko isplati: kvalitetan i svestran rad Knjižnice postaje vidljiviji i priznatiji i na Institutu, i u široj javnosti, a zainteresirani i zahvalni posjetitelji s pozitivnim komentarima pokazuju da se rad knjižnice može i mora što više približiti i “reklamirati” svim potencijalnim i već postojećim korisnicima. Svim kolegama, ako su u prilici i mogućnosti, preporučujemo sudjelovanje u ovakvim aktivnostima, što donosi dobro došla iskustva u poslu koji iskače iz svakodnevne klasične knjižnične djelatnosti.